

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

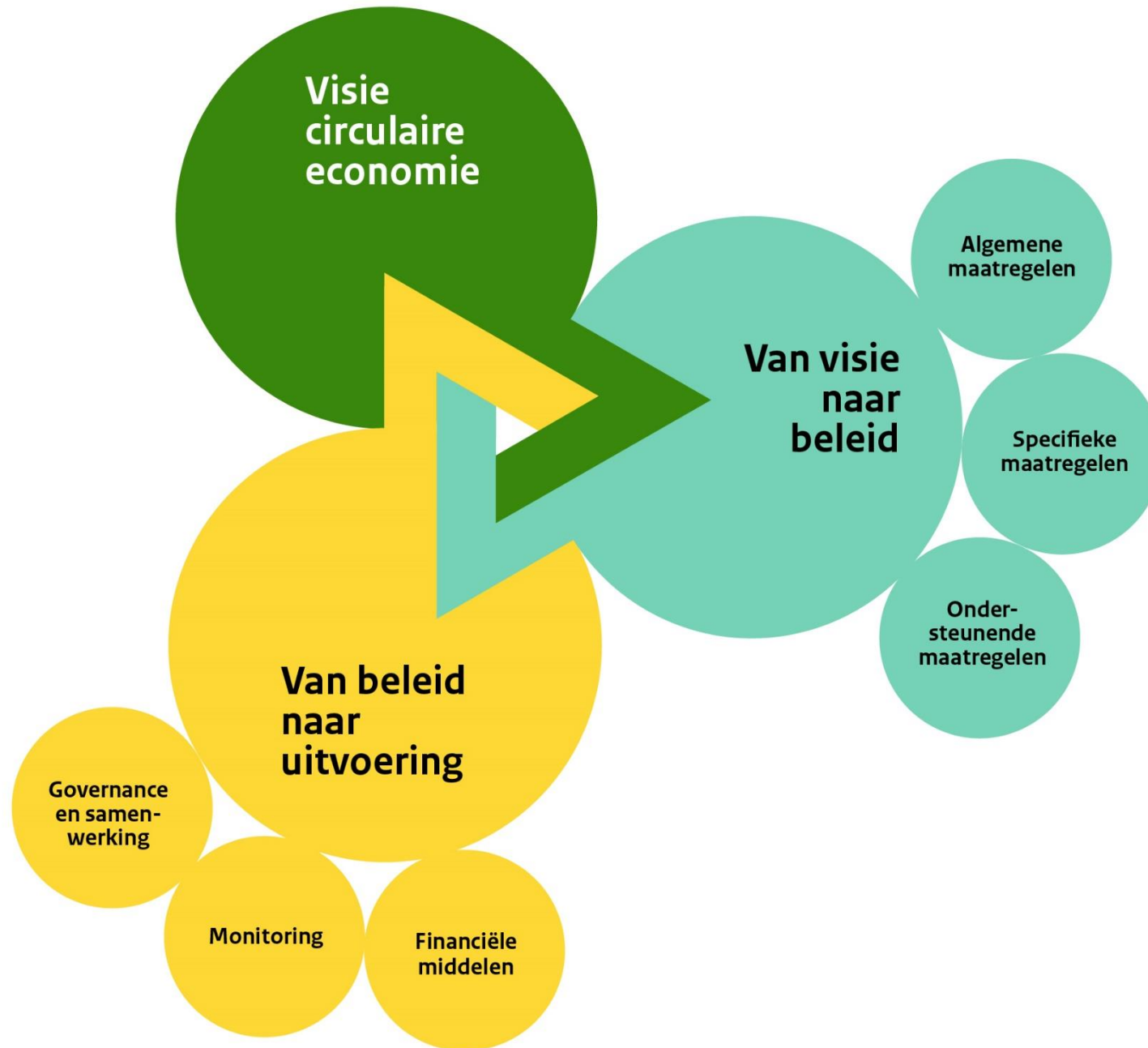
Nationaal Programma Circulaire Economie

**Gemeentelijk Grondstoffencongres
30 maart 2023**

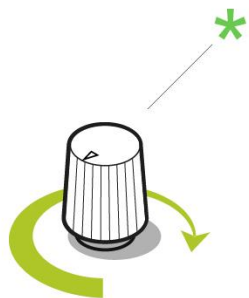
Aanleiding

- > Coalitieakkoord Rutte IV:
"We maken Nederland klaar voor de toekomst – klimaatneutraal, fossielvrij en circulair – met een schone energievoorziening en groene industriepolitiek."
"Er komt een ambitieus klimaatdoel voor de circulaire economie en een uitvoeringsprogramma. De overheid neemt hier een voorbeeldrol in. We zorgen voor een betere aansluiting tussen klimaatbeleid en circulariteit."
- > SER-verkenning
Evenwichtig sturen op grondstoffen- transitie en energietransitie voor brede welvaart
- > PBL
Integrale Circulaire Economie Rapportage (ICER)

Alle strategieën van de R-ladder zijn afgebeeld met een bol die in kleuren de mate van grondstofvermindering weergeeft (zie voetnoot 17).
Vervanging is geen onderdeel van de R-ladder en heeft daarom geen bol.

**Vermindering
grondstoffen**

● **Afwijzen**

Een product niet aanschaffen of gebruiken, door van de functie af te zien of de functie op een andere manier in te vullen

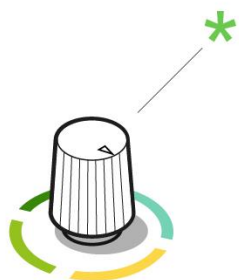
● **Heroverwegen**

Het gebruik van een product intensiveren door delen met anderen of door het product meer functies te geven

● **Verminderen**

Een product efficiënter fabriceren door minder grondstoffen en materialen te verwerken en efficiënter maken in gebruik

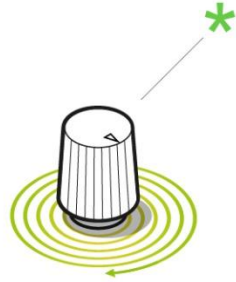
**Substitutie
grondstoffen**

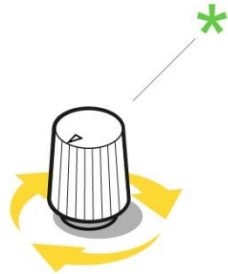
Vervangen

Primaire grondstoffen vervangen door secundaire grondstoffen en duurzame biograndstoffen die zo hoogwaardig mogelijk toegepast worden, of door meer algemeen beschikbare grondstoffen met mindere milieudruk

**Levensduur-
verlenging**

**Hoogwaardige
verwerking**

● **Hergebruiken**

Hergebruik van een product in dezelfde functie door een andere gebruiker

● **Repareren**

Repareren en onderhouden van een kapot product om het te gebruiken in zijn oude functie

● **Opknappen**

Opknappen of moderniseren van een oud product

● **Herfabriceren**

Onderdelen van een afgedankt product gebruiken in een nieuw product met dezelfde functie

● **Herbestemmen**

Een product, of onderdelen ervan, gebruiken in een nieuw product met een andere functie

● **Recyclen**

Materialen verwerken tot een nieuw product van dezelfde (hoogwaardige) of, indien niet mogelijk, mindere (laagwaardige) kwaliteit

* **Circulair
ontwerp**

Circulair ontwerpen gaat in principe verder dan uitsluitend het ecologisch productontwerp zelf. Bij circulair ontwerpen wordt ook gekeken naar de functie van een product, de oorsprong van de grondstoffen en energie om het te fabriceren, de manier waarop een afnemer het gebruikt, herstelt en afdankt, en het businessmodel waarbinnen dit alles gebeurt.

Maatregelen

- Generieke en specifieke op productgroepen
- Mix van instrumenten: normerend, beprijzend en stimulerend
- Fase van transitie vraagt ook om stimulerende maatregelen

Enkele generieke maatregelen:

- > Verminderen grondstoffen:
  - Verkennen beprijzen milieuschade
  - In 2030 koopt de hele overheid circulair in.
- > Substitutie:
  - We zetten in op een verplicht percentage hernieuwbare grondstoffen
- > Levensduurverlenging:
  - We gaan hergebruik stimuleren (bijvoorbeeld textiel via de Uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV))
  - Reparateursregister
- > Hoogwaardige verwerking
  - Verbranden van recyclebaar materiaal volledig stoppen
  - Uniformering afvalscheiding

Consumptiegoederen

Elektrische en elektronische apparaten

Meubels

Textiel (incl. kleding)

Verpakkingen en wegwerpproducten

Kunststoffen

Plastic verpakkingen

Land- en tuinbouwplastic

Plastic in de bouw

Bouw

Woningen

Kantoren

Overige gebruiksfuncties

Viaducten en bruggen

Wegverhardingen

Maakindustrie

Capital Equipment

Circulaire windparken

Circulaire zon-PV-systemen

Circulaire klimaatinstallaties

Biomassa en voedsel

Prioritaire ketens
(dikgedrukt) en
productgroepen